Oğlan ve Manta Vatozu
Aysel Banu YAVUZAL

Oğlan ve Manta Vatozu

Aysel Banu YAVUZAL

Leo parlak sarı yağmurluğunun fermuarını çekti ve tuzlu esintinin içine adım attı. Küçük bez çantasını yanına sıkıca bastırdı. İçinde eskiz defteri ve üç sivri kurşun kalem vardı. Bugün sınıfıyla birlikte okyanus araştırma merkezini ziyaret ediyordu. "Dev balığı görmek için sabırsızlanıyorum!" dedi, koyu kahverengi gözleri parlıyordu.

Dr. Maya sınıfı büyük mavi kapıların yanında karşıladı. Üzerinde küçük bir dalga logosu olan turkuaz bir polo tişört ve boynunda bir askı vardı. Gülümsediğinde yuvarlak gözlükleri ışıldadı. "Hoş geldiniz, genç okyanus kâşifleri!" dedi. "Bugün denizdeki en şaşırtıcı gezginlerden bazılarıyla tanışacaksınız. Beni takip edin ve gözlerinizi dört açın."

Çocuklar parıldayan balıklarla dolu uzun akvaryumların ve deniz kabuklarıyla dolu rafların önünden geçtiler. Leo koridorun sonundaki kocaman bir pencere fark etti. Karanlık ve geniş bir şey camın önünden yavaşça süzülüyordu. Durdu ve ağzı açık, dişleri aralık bir gülümsemeyle baktı. "Bu ne?" diye fısıldadı. Dr. Maya yanına çömeldi. "Bu Pearl," dedi. "O bir manta vatozu."

Pearl sessiz bir uçurtma gibi pencerenin önünden süzüldü. Geniş, elmas biçimli gövdesinin üstü kadife gibi kömür karasıydı, omuzlarının yakınında yumuşak soluk lekeler vardı. Karnı koyu beneklerle kaplı beyazdı, sanki yıldızlarla tozlanmış bir gece göğü gibi. Yüzünün iki yanında iki uzun yüzgeç öne doğru kıvrılmıştı. Leo ellerini cama bastırdı. "Çok güzel," diye fısıldadı.

"Pearl yaklaşık dört metre genişliğinde," diye açıkladı Dr. Maya, kollarını iki yana açarak. "Ama o nazik bir dev. Manta vatozlarının kemiği yoktur, tıpkı kulakların gibi sadece yumuşak kıkırdakları vardır. Şu ağzının yanındaki kıvrık yüzgeçleri görüyor musun? Onlara sefalik yüzgeç denir. Yemeği doğrudan ağzına süpürmek için kullanır." Leo eskiz defterine yüzgeçlerin hızlı bir çizimini yaptı.

"Pearl ne yer?" diye sordu Leo, kalemi hâlâ hareket ediyordu. "Plankton denen minik sürüklenen canlıları yer," dedi Dr. Maya. "Pearl ağzı açık bir şekilde yavaşça yüzer ve plankton doğrudan içeri akar. Her gün binlercesini yer. Manta vatozları bütün okyanusun en büyük balıklarından bazılarıdır, ama yalnızca en küçük yiyecekleri yerler." Leo, Pearl'ün açık ağzına doğru süzülen küçük noktalar çizdi.

Dr. Maya Leo'ya duvardaki bir haritayı gösterdi. "Manta vatozları şaşırtıcı okyanus gezginleridir," dedi. "Pearl denizde yüzlerce kilometre yüzdü. Sıcak suyu ve planktonu takip eder. Onu kanadının yanındaki o küçük mavi etiketle izliyoruz." Leo parmağıyla haritadaki noktalı çizgiyi takip etti. "O gerçek bir kâşif gibi!" dedi. "Tıpkı benim gibi."

Pearl büyük akvaryumda yavaşça döndü, kanatlarının minik hareketleriyle yatıp dönüyordu. Yüzmekten çok suda uçuyor gibi görünüyordu. Küçük gümüş balıklardan oluşan bir sürü etrafında hızla kaynaştı ve o onlara hiç aldırmadı. "Çok sakin görünüyor," dedi Leo. "Manta vatozları çok meraklı ve naziktir," dedi Dr. Maya ona. "Sık sık dalgıçların hemen yanına yüzerler."

Sonra Dr. Maya'nın sesi yumuşadı. "Ama manta vatozlarının yardımımıza ihtiyacı var," dedi. "Balık ağları onları yakalayabilir ve plastik çöpler okyanus yurtlarında yüzer. Bazı insanlar onları avlar da. Pearl burada güvende, ama vahşi kuzenlerinin önemseyen dostlara ihtiyacı var." Leo o kadar huzurla süzülen Pearl'e baktı. Yüreği biraz ağırlaştı. "Bu hiç adil değil," dedi sessizce.

Leo bir an derin derin düşündü, çilli burnu kırıştı. Sonra gözleri kocaman açıldı. "Dr. Maya!" dedi. "Manta vatozları hakkında bir rehber yapsam nasıl olur? Çizimlerle! O zaman diğer çocuklar da onları öğrenip güvende kalmalarına yardım edebilir." Dr. Maya ellerini birbirine çırptı. "Bu harika bir fikir, Leo!" dedi. "Hadi birlikte öğrenebileceğimiz her şeyi öğrenelim."

Dr. Maya Leo'ya gerçek manta vatozu bilgileri ve fotoğrafları gösterdi. Manta vatozlarının uzun yıllar yaşadığını ve çok akıllı olduklarını öğrendi. Minik balıkların eski derilerini kemirdiği temizlik istasyonlarını ziyaret ederler. Bebek sahibi olmalarının yavaş olduğunu öğrendi, bu yüzden her manta vatozu önemlidir. Leo sayfa sayfa çizimlerle doldurdu. Pearl camın yanında geniş kanatlarını gerdi, sanki poz veriyordu.

Eve döndüğünde Leo günlerce rehberi üzerinde çalıştı. Pearl'ü kıvrık yüzgeçleri ve benekli karnıyla çizdi. Basit cümleler yazdı: Manta vatozları naziktir. Manta vatozları plankton yer. Manta vatozlarına alan tanıyın. Okyanusu temiz tutun. Sayfaları parlak mavi ve yeşile boyadı. Kapağa büyük harflerle yazdı: OĞLAN VE MANTA VATOZU, OKYANUS DOSTLARI İÇİN BİR REHBER.

Leo bitirdiği rehberini araştırma merkezine getirdi. Dr. Maya onu kaldırıp sıcak gülümsemesiyle gülümsedi. "Okyanusun tam da ihtiyacı olan şey bu," dedi. "İnsanlar anladıkları şeyleri korurlar. Manta vatozları hakkında öğrenmeyi kolay ve dostça hale getirdin." Pearl pencerenin önünden süzüldü ve Leo onun sessiz, zarif bir şekilde teşekkür ettiğinden emindi.

Kısa süre sonra Leo'nun rehberi her sınıfta ve kütüphane köşesindeydi. Çocuklar onu okudu ve kendi manta vatozlarını çizdi. Bazıları aileleriyle sahilde çöp topladı. Diğerleri büyüklere okyanusu temiz tutmayı anlattı. Leo'nun öğretmeni onu rehberini bütün okula yüksek sesle okuması için bile davet etti. Dişleri aralık gülümsemesi hiç olmadığı kadar genişti.

Bir sonraki ziyaretinde Leo, Pearl yaklaşırken elini cama bastırdı. Koyu, nazik gözlerinden birini ona çevirdi, yüzgeçleri yumuşakça kıvrıldı. "Artık arkadaşız," diye fısıldadı Leo. Küçük bir oğlanın ve parlak bir eskiz defterinin gerçek bir fark yaratabileceğini düşündü. Bir hayvanı anlamanın, onu önemsemenin ilk adımı olduğuna karar verdi.

Dr. Maya yanında durdu, deniz kabuğu küpesi ışığı yakaladı. "Unutma, Leo," dedi, "okyanus Pearl gibi nazik gezginlerle dolu. Onları öğrendiğimizde güvende kalmalarını isteriz." Leo başını salladı ve eskiz defterini yeni bir sayfaya açtı. Tanışacak daha çok okyanus hayvanı ve çizilecek daha çok rehber vardı.